

Ansvarlige og bæredygtige indkøb til gavn for borgere og samfund

Indkøbspolitik 2023-2026

Indhold

Indledning	3
Københavns Kommunes fem indkøbsværdier	4
• Effektiv indkøbsorganisation	6
• Reduktion af klimaaftryk	7
• Ansvarlige arbejdsvilkår	8
• Miljømæssig bæredygtighed	9
• Partnerskaber og innovation	10
Afgrænsning og opfølgning	12
Appendiks: Principper for ansvar og organisering af arbejdet med indkøb	13

Indledning

Ansvarlige og bæredygtige indkøb til gavn for borgere og samfund

Københavns Kommune er en af Danmarks største offentlige indkøbere, og har i mange år været frontløber for bæredygtige indkøb. Vi pejler efter såvel økonomisk som miljømæssig og social ansvarlighed. I Københavns Kommune ved vi, at gode organisatoriske rammer er en forudsætning for, at kommunen kan blive ved med at agere professionelt og effektivt i vores indkøb - til gavn for både borgere, leverandører og medarbejdere.

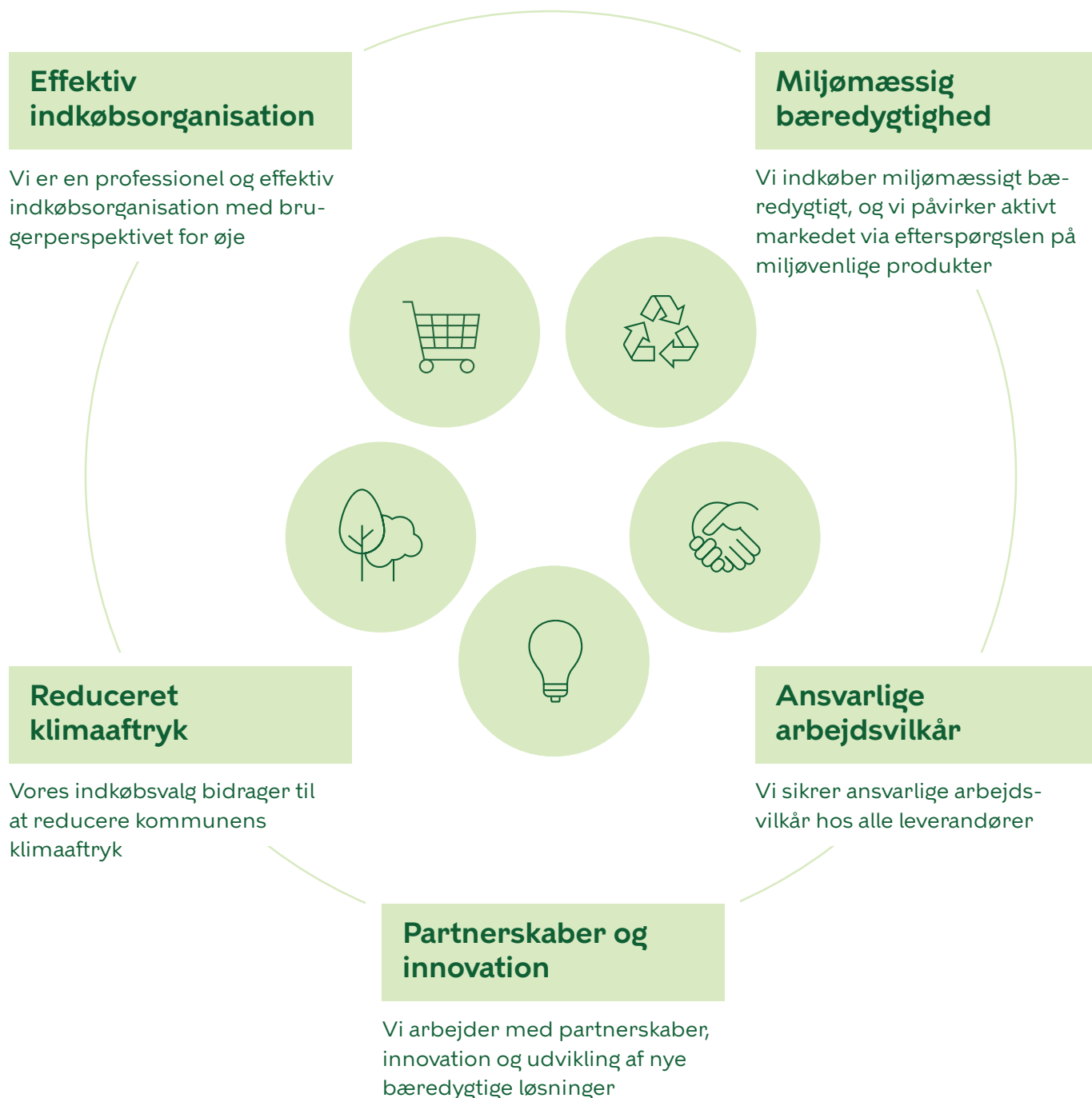
Københavns Kommune er nået langt med at drive den grønne omstilling. Vi blev eksempelvis i 2022 anerkendt af Milan Urban Food Policy Pact med en pris, for at være blandt de bedste i verden til grønne fødevarerindkøb. Ambitionerne og ansvaret for at drive kommunen og samfundet videre er dog endnu større. Indkøb skal både løse en konkret efterspørgsel på varer og tjenesteydelser til blandt andet kommunens institutioner, samtidig med at indkøb skal bidrage til den grønne omstilling og social ansvarlighed i alle led og med afsmittende effekt til hele markedet og samfundet.

Københavns Kommune købte i 2021 ind for 13,8 mia. kroner. Heraf var 10,7 mia. kroner på serviceområdet, dvs. indkøb af varer og tjenesteydelser, mens 3,1 mia. kroner var inden for anlægsområdet, det vil sige når kommunen bygger for eksempel skoler, kulturhuse og plejehjem. Med så store indkøbssummer har Københavns Kommune en afgørende rolle i at modne markedet, så der i højere grad produceres varer og leveres serviceydelser der er både socialt- og miljømæssigt bæredygtige. Københavns Kommune bidrager gennem aktiv stillingtagen til indkøb også til at fremme opfyldelsen af FN's Verdensmål.

Københavns Kommunes indkøbspolitik sætter rammen for de særlige indsatser, som skal prioriteres de kommende fire år. Med politikken sættes retningen, og alle kommunens forvaltninger, enheder, institutioner og medarbejdere vil i deres daglige arbejde føre politikken ud i livet til gavn for borgere og samfund.

Københavns Kommunes fem indkøbsværdier

Værdierne er ligestillede og rummer en række indsatsområder, som skal gøre det muligt for Københavns Kommune at indfri ambitionerne. Indsatsområderne omfatter både eksisterende og nye initiativer. Indsatsområderne er ikke udtømmende, men består af prioriterede indsatser, som vil fylde i de kommende år.

Effektiv indkøbsorganisation

Vi er en professionel og effektiv indkøbsorganisation med brugerperspektivet for øje

En professionel indkøbsorganisation er afgørende for implementering af politiske initiativer på indkøbsområdet. Københavns Kommune er en af landets største offentlige indkøbere, og derfor arbejder kommunen aktivt med at være en professionel indkøber over for leverandører og samarbejdspartnere. Det skal være tydeligt og overskueligt, hvilke krav kommunen stiller.

Den professionelle organisation gælder også de medarbejdere, der til daglig arbejder med udbud og indkøb, samt de medarbejdere, der skal anvende de varer og tjenesteydelser, kommunen indkøber. For dem skal det være nemt at købe ind på de rigtige indkøbsaftaler i indkøbssystemet. Der skal derfor være fokus på anvendelsen af kommunens indkøbssystem og på at øge digitaliseringsgraden. Endelig er kvalitet, sortiment og leveringssikkerhed helt centrale forudsætninger for, at borgerne oplever, at Københavns Kommune er en professionel og effektiv indkøbsorganisation.

Københavns Kommune vil sikre, at der arbejdes professionelt med markedsdialog og livscyklusbetragtninger set både fra et økonomisk, gennem totaløkonomiske beregninger, samt et klima- og miljømæssigt perspektiv. For at styrke compliance, indhold og brugervenlighed i de tværgående indkøbsaftaler, skal der arbejdes aktivt med kompetenceudvikling, samarbejde og videndeling på tværs af forvaltninger. Inddragelse af slutbrugere skal bidrage med vigtige perspektiver i arbejdet med indkøb og brugervenlighed.

Effektiviseringer på indkøbsområdet skal også i de kommende år bidrage til at indfri kommunens effektiviseringsmål. Kommunens mange og store indkøb skal fortsat være med til at sikre bedre priser samtidig med, at compliance skal sikre, at udbud og indkøb lever op til de politisk besluttede krav og indkøbspolitikens ambitioner.

Indsatsområder

Københavns Kommune vil:

→ Sikre, at indkøbsområdet fortsat bidrager til effektiviseringer. Vi vil arbejde med indkøbsdata for at systemunderstøtte udbud og indkøb samt have fokus på indkøbsmønstre og -spend.

→ Arbejde fokuseret med vores information til virksomheder og dialog med leverandører.

→ Videreudvikle vores indkøbssystem med fokus på brugervenlighed for indkøberne og teknisk understøttelse, så vi kan sikre god kontraktstyring, klimaopgørelser mv.

→ Arbejde med brugerdiallog og inddragelse af slutbrugere på udvalgte områder, så vores indkøb tilrettelægges med et borger- og medarbejderperspektiv.

→ Øge compliance af vores indkøbsaftaler gennem en høj grad af anvendelse af vores indkøbssystem.

→ Prioritere samarbejdet om de forpligtende indkøbsaftaler i Staten og Kommunernes Indkøbsfællesskab (SKI). Vi vil deltage i arbejdsgrupperne og påvirke indkøbsaftalerne i en retning, så de stemmer overens med Københavns Kommunes ønsker og krav, blandt andet til social og miljømæssig bæredygtighed.

→ Sikre effektiviseringer og bæredygtighed ved at arbejde med forbrugsstyring på relevante indkøbsområder.

Reduceret klimaaftryk

Vores indkøbsvalg bidrager til at reducere kommunens klimaaftryk

Som led i Københavns Kommunes klimaplan skal kommunen reducere klimaaftrykket fra indkøb markant frem mod 2030. Københavns Kommune vil, ud fra en baseline på kommunens klimaaftryk fra indkøb, fastsætte et overordnet reduktionsmål og iværksætte en række indsatser, så vi kan accelerere den grønne omstilling. Københavns Kommune vil fortsætte de mange initiativer, der allerede er i gang, samt iværksætte nye indsatser i takt med, at data og viden om klimaaftrykket fra konkrete varer bliver tilgængelig.

De grønne løsninger skal tænkes ind i den måde, Københavns Kommune arbejder med udbud og indkøb. Vi skal derfor sikre kompetencer og videndeling på tværs af kommunen, ligesom reduktion af klimaaftrykket skal prioriteres i udbud og indkøb.

Nogle gange er det dyrere at foretage indkøb med lavere klimapåvirkning. Der udvikles i de kommende år nye finansieringsmodeller, til at kunne foretage økonomiske prioriteringer i arbejdet med grønne og bæredygtige indkøb. Der skal for eksempel udvikles modeller for klimaafgifter og skyggepriser, arbejde videre med at sætte mindstekrav i udbud og interne forbrugsbegrænsninger på udvalgte områder samt en klimapulje.

Indsatsområder

Københavns Kommune vil:

→ Reducere klimaaftrykket gennem kommunens indkøb. Med afsæt i en baseline for klimaaftrykket af kommunens indkøb udvikles en reduktionsstrategi, som sætter retningen for, hvordan vi opnår en reduktion. Reduktionsstrategien skal baseres på løbende udbygning af indkøbsdata og emissionsfaktorer, og der skal iværksættes indsatser på de indkøbsområder, der har de største potentialer.

→ Reducere klimaaftrykket fra indkøb af fødevarer.

→ Reducere klimaaftrykket fra byggerier. Vi vil arbejde mod emissionsfrie bygge- og anlægspladser samt reduktion af klimaaftrykket fra byggematerialer.

→ Reducere klimaaftrykket fra transport. Vi vil fortsat kun indkøbe eldrevne køretøjer til egen flåde, og vi vil stille endnu højere krav til leve randører om at anvende grønne transportmidler, når det er muligt. Desuden vil vi undersøge muligheden for at etablere samordnet vare transport/omlastecentraler.

Ansvarlige arbejdsvilkår

Vi sikrer ansvarlige arbejdsvilkår hos alle leverandører

I Københavns Kommune handler vi socialt ansvarligt. Det gør vi for at sikre, at kommunens leverandører har ordentlige arbejdsforhold for deres ansatte. I dag ligger Københavns Kommune helt i front – både nationalt og internationalt – i forhold til at stille krav og følge op på, at der indkøbes socialt ansvarligt, og det skal vi fortsætte med.

Med udgangspunkt i et nyt og skærpet CSR-bilag stiller Københavns Kommune nye krav inden for menneske- og arbejdstagerrettigheder, klima og miljø samt til leverandørers arbejde med at sikre overholdelse af kravene i egen virksomhed, hos underleverandører samt af skat-

telovgivningen. Derudover stiller Københavns Kommune udvidede krav til dokumentation og følger op på, at både hoved- og underleverandører overholder kravene.

Københavns Kommune arbejder fortsat risikobaseret i forhold til at følge op på, om leverandører overholder de krav, kommunen stiller til arbejdstager- og menneskerettigheder.

Indsatsområder

Københavns Kommune vil:

→ Sikre at alle, der arbejder for kommunens leverandører, har ordentlige arbejdsforhold og løn. Vi vil anvende sociale klausuler, herunder arbejdsklausulen, fortsætte social dumping-indsatsen og gennemføre systematisk opfølgning på leverandørers arbejdspladser.

→ Undersøge, hvordan kommunen kan sikre jobs til dem, der har brug for en ekstra hånd til at komme ind på arbejdsmarkedet. I arbejdet med kommunens klausuler vil vi undersøge mulighederne for at stille krav til leverandører om ansættelse af mennesker med handicap, i fleksjob mv.

→ Sætte fokus på ansvarlige arbejdsvilkår, når Kommunen anvender fleksibel arbejdskraft som for eksempel begrænsede ansættelser og freelancere.

→ Arbejde aktivt og risikobaseret med det nye CSR-bilag, herunder kravene til overholdelse af menneske- og arbejdstagerrettigheder samt klima- og miljø.

→ Fortsætte fokus på ansvarlige skatteforhold hos leverandører.

→ Udbrede ID-kort med forpligtende kontraktkrav til relevante større byggerier, for eksempel skoler og daginstitutioner.

→ Sikre fortsat samarbejde om arbejdsvilkår med kommuner, andre offentlige institutioner, interesseorganisationer samt arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer.

Miljømæssig bæredygtighed

Vi indkøber miljømæssigt bæredygtigt, og vi påvirker aktivt markedet via efterspørgslen på miljøvenlige produkter

Det er vigtigt at den offentlige sektor går forrest med at bidrage til miljømæssig bæredygtighed gennem indkøb. Som en af Danmarks største offentlige indkøbere vil vi helt i front. Vi ser et stadigt stort potentiale for indkøb som værktøj til at fremme miljømæssige hensyn, for eksempel gennem bæredygtig produktion og øget fokus på genbrug, genanvendelse, cirkularitet, ecodesign, affaldsforebyggelse, produkters livscyklus og på, hvordan produkternes levetid kan forlænges.

Københavns Kommune vil fortsat have fokus på at minimere de påvirkninger, som kommunens indkøb har på miljøet fra produktion, emballage og transport. Desuden vil Københavns Kommu-

ne arbejde på at modne markedet i forhold til at genbruge og genanvende produkter, der har udtjent sin værdi for Københavns Kommune, men enten kan sælges videre eller brydes ned i dele og anvendes i andre sammenhænge.

Københavns Kommune har desuden fokus på miljømærkning, som skal gøre det nemt at identificere bæredygtige indkøb og gøre det muligt at prioritere bæredygtighed i udbudsprocessen.

Indsatsområder

Københavns Kommune vil:

→ Indkøbe miljømærkede produkter og tjenesteydelser på de områder, hvor det er muligt. Vi vil også bidrage til at udvikle markedet for miljømærkede produkter, ved at indgå i samarbejder om markedsinvolvering.

→ Fremme cirkulære indkøbskrav og sætte fokus på produkters livscyklus. De varer kommunen indkøber, skal så vidt muligt kunne adskilles, repareres, genanvendes eller affaldssorteres korrekt. Vi vil blandt andet sætte fokus på inventar og emballage.

→ Fremme miljømæssig bæredygtighed ved at anvende markedsdialog ved udbud, hvor det er muligt og værdiskabende. Markedsdialogen skal afdække, hvor det giver mening i forhold til markedet at bruge miljøkrav både som minimumskrav og konkurrenceparameter.

→ I endnu højere grad tage livscyklusbetragtninger med i kommunens udbud og indkøb. Vi vil arbejde med kompetenceløft og vidensdeling samt understøtte, at de relevante medarbejdere har de nødvendige udbudsjuridiske kompetencer. Desuden vil vi udbrede kendskabet til relevante værktøjer og vejledninger, herunder Det Grønne Opslagsværk.

→ Understøtte at medarbejdere som foretager konkrete indkøb har viden og kompetencer til at træffe bæredygtige valg.

→ Foretage bæredygtige fødevarerindkøb som understøtter økologisk og klimavenlig fødevarereproduktion. Vi vil desuden have særligt fokus på at sikre sæsonmæssig diversitet, råvarer fra friland og mindsket madspild.

→ Have fokus på genbrug og genanvendelse af materialer i kommunes byggeprojekter.

Partnerskaber og innovation

Vi arbejder med partnerskaber, innovation og udvikling af nye bæredygtige løsninger

I Københavns Kommune ved vi, at vi får behov for nye produkter og tjenesteydelser for at løfte kommunens opgaver bedre og smartere – til gavn for både medarbejdere og borgere. Derfor vil vi prioritere samarbejder, hvor vi kan være med til at udvikle fremtidens løsninger.

Københavns Kommune vil eksempelvis bidrage til udviklingen af innovative produkter og løsninger inden for velfærdsteknologi og digitalisering. I den sammenhæng vil vi fortsat deltage aktivt i samarbejdet i Staten og Kommunernes Indkøbs-service (SKI) og andre offentlige samarbejder om indkøb.

Københavns Kommune vil indgå i offentlige-private partnerskaber (OPP'er) og offentlige-private innovationsfællesskaber (OPI'er) med private virksomheder samt i partnerskaber med andre offentlige institutioner. Desuden vil Københavns Kommune anvende udbudsformer, som giver plads til udvikling og innovation og sikre, at der arbejdes professionelt med innovation på tværs af kommunen.

Dialogen med erhvervslivet, herunder små og mellemstore virksomheder (SMV'er) og socialøkonomiske virksomheder, skal fortsat være i fokus, så alle virksomheder oplever at have nem adgang til kommunens udbud.

Indsatsområder

Københavns Kommune vil:

→ Undersøge om kommunen stiller de højst mulige krav til miljø og innovation, som markedet kan leve op til. Derfor vil vi fortsat have markedsdialog i forbindelse med relevante udbud.

→ Understøtte, at SMV'er og socialøkonomiske virksomheder kan byde ind på kommunens opgaver, for eksempel ved at udbud deles op i mindre dele og at udbudsmateriale og -proces gøres så enkelt og let tilgængeligt som muligt.

→ Have fokus på arbejdet med innovation både internt, gennem dialog med leverandører samt via de rette udbudsformer. Vi vil derfor understøtte, at relevante medarbejdere har de nødvendige kompetencer til at indgå i OPP- og OPI-samarbejder.

→ Indgå i partnerskaber om indkøb, blandt andet KL's indkøbsdatasamarbejde, Procura+, Partnerskab for Offentlige Grønne Indkøb (POGI) og SKI.

→ Indgå i OPP'er for at bidrage til udviklingen af innovative og brugervenlige løsninger.

Afgrænsning og opfølgning

Københavns Kommunes indkøbspolitik sætter den overordnede ramme for, hvordan der købes ind i kommunen. Borgerrepræsentationen beslutter hertil løbende nye mål og værktøjer politisk samtidig med, at der fra det administrative plan løbende bliver iværksat nye initiativer for at imødekomme de høje ambitioner, som kommunen har på indkøbsområdet.

Der skal i de kommende år arbejdes videre med de fem indkøbsværdier og tilhørende indsatsområder, der tegner retningen for indkøbspolitikken. Forvaltningerne vil sammen arbejde med en implementering af politikken, og der vil blive fulgt op årligt for at sikre fortsat fokus og prioritering af indkøbspolitikens værdier og indsatsområder. Opfølgningen vil blive forelagt Økonomiudvalget.

Politikkens værdier og indsatsområder er koordineret med Københavns Kommunes andre politikker og strategier eksempelvis Mad- og Måltidsstrategien, kommende Klimaplan 2035, Ressource- og Affaldsplan 2024 og kommunens miljøkrav til byggeri og anlæg (MBA).

Indkøbspolitikken sætter de overordnede politiske ambitioner for økonomisk, social og miljømæssig bæredygtighed og ansvarlighed, mens eventuelle finansieringsbehov skal håndteres løbende i budgetforhandlinger.

Indkøbspolitikken er blevet til i samarbejde mellem Københavns Kommunes syv forvaltninger, indkøbsfaglige medarbejdere og -fora og i dialog med en række eksterne interessenter. Den er vedtaget i Københavns Kommunes Borgerrepræsentation den 1. december 2022.

Appendiks:

Principper for ansvar og organisering af arbejdet med indkøb

Borgerrepræsentationen	<ul style="list-style-type: none">• Træffer beslutning om kommunens fireårige indkøbspolitik• Træffer beslutning om den overordnede organisering af indkøbsområdet• Træffer beslutning om udlicitering af opgaver• Træffer beslutning om politik relateret til udbud og indkøb, fx sociale klausuler, arbejds-klausulen, CSR-bilag, krav til miljø, klima og arbejdsmiljø
Økonomiudvalget	<ul style="list-style-type: none">• Indstiller til Borgerrepræsentationen i ovenstående sager• Træffer beslutning såfremt kommunen ikke ønsker at tilslutte sig en forpligtende SKI-aftale
Fagudvalg og forvaltninger	<ul style="list-style-type: none">• Træffer beslutning om udbud og indkøb på eget område, som ikke falder ind under kategoriorganisationen*• Sikrer at alle udbud, som ikke falder ind under kategoriorganisationen, overholder lovgivningen og lever op til Borgerrepræsentationens beslutninger• Sikrer at alle udbud inden for de kategorier, som den enkelte forvaltning, har ansvar for, overholder lovgivningen og lever op til Borgerrepræsentationens beslutninger• Indmelder sit indkøbsbehov til den kategoriansvarlige forvaltning, både ved kommunens fællesaftaler og SKI-aftaler• Sikrer at udbud, som gennemføres af den enkelte forvaltning skrives ind i kommunens samlede udbudsplan• Sikrer compliance ift. at anvende vores indkøbsaftaler herunder anvendelse af Kvantum Indkøb• Sikrer at Center for Indkøb i Økonomiforvaltningen får tilsendt vejledninger på de af forvaltningen indgåede aftaler samt de nyeste udgaver af forvaltningens aftalekataloger, så Kvantum Indkøb er opdateret med korrekte varer og priser• Bidrager til udbudsprocessen for kommunens fællesaftaler ved at stille deltagere til brugergrupper til rådighed, så forvaltningens indkøbsbehov kan blive dækket• Træffer beslutning om uddelegering af indkøbsansvar til decentrale enheder /institutioner
Økonomiforvaltningen	<ul style="list-style-type: none">• Sikrer at de miljø- og klimakrav, som Borgerrepræsentationen har besluttet, er tilgængelige for forvaltningerne• Rådgiver forvaltningerne om miljø- og klimakrav i forbindelse med udbud• Sikrer at relevante paradigmer i kommunen løbende er opdateret og tilgængelige for forvaltningerne• Sikrer løbende drift og optimering af Kvantum Indkøb• Yder indkøbssupport til forvaltningerne i forbindelse med indkøb og brug af Kvantum Indkøb• Stiller relevant uddannelse om indkøb og Kvantum Indkøb til rådighed for forvaltningerne

*Københavns Kommunes forbrug er opdelt i afgrænsede indkøbskategorier. Ansvar for gennemførelse af udbud, kontraktstyring og realisering af effektiviseringer indenfor en kategori løftes af en kategoriansvarlig forvaltning på tværs af kommunen. Implementeringen af aftaler herunder compliance samt konkrete indkøb sker decentralt i forvaltningerne.

